

s templom felavatásokkor mondott beszédei és értekezései. Ő e száz második felében mondhatni, a legtöbb lelkészt és templomot avatott fel Franciaországban; összesen mintegy 42 lelkészt és 25 templomot. Ő egyike volt a franciaországi protestansok legjelesebbjeinek, kinek emléke a legnagyobb tiszteletet érdemli.

CHARRAUD.

Irodalmi Értesítő.

„*Theologiai ismeretek tára.* Hazai és külföldi források alapján: Antal Géza pápai főgymn. tanár, Berde Sándor, nagyenyedi theol. tanár, Józsa Zsigmond, nagyenyedi theol. tanár, Révész Kálmán, kassai lelkész, volt theol. tanár és dr. Tüdős István, theol. m. tanár közreműködésével szerkeszti Zoványi Jenő, theol. m. tanár, kolozsvári lelkész. I. füzet.“

Egy vállalat, a mely különös figyelmet érdemel. A magyar irodalomban örvendetes lendületet vett az eddig nagyon is nélkülözött „Ismeret-tárak“ szerkesztése. Az általános ismeret közlésre az „Athenaeum kézi Lexikona“ most közeledik befejezéshez, a „Pallas Nagy Lexikonának“ füzetei most vannak munkában és jelennek meg gyorsan egymásután. Eddig úgyszólván a külföldi lexikonokra volt a mi közönségünk utalva, a melyekben minden volt, de legkevesebb abból, mit a magyar olvasónak, min hozzá legközelebb esőt, első sorban tudni kell. Most már segítve van e hiányon. A magyar lexikonok irásában a hazai szempontokra különös gondot fordítanak. És a mi aztán e mellett nagy előny, hogy azokat nem csak néhányan olvashatják, hanem minden olvasni tudó.

Ily szükség kielégítését czélozza a theologiai ismeretekre nézve a fenn czimzett vállalat, melyet annál nagyobb örömmel kell üdvözölnünk, minthogy ez nálunk az első ily nemű munka. És jól készített munka. Nem nagy terjedelmű, de a kérdéseket röviden, elég szabatosan és jó magyar nyelven tárgyalja. A külföldi források alapján dolgozott cikkek jól olvasódnak. az eredetiek meg éppen jelesen irottak. A szorosan vett theologiai ismeretek mellett, ismertetést találunk még az egyházmegyékről, a nevezetesebb egyházközségekről, s több gyakorlati kérdésről. Külön is felemlitendők a magyar theol. írók és oly alapos cikkek, mint „az angoi-magyar egyházi érintkezések.“

A mű összesen 12 öt íves füzetből fog állani, de ily terjedelemben is nyereség lesz theol. irodalmunkra.

A lelkészek egy igen hasznos munkát nyernek benne. A mű előfizetési ára 5 frt. Kiadja Horatsik János könyvkereskedő Kolozsvárt.

Példák. Irta: Bodnár Zsigmond egyet. m. tanár. I. füzet. Budapest, 1893. 8-ad r. 50 l. „A magyar irodalom története“ és „A szellemi haladás törvénye“ tudós szerzőjétől a fenniti cím alatt igen érdekes füzetet kaptunk. A füzet célja az, hogy példákkal világítsa meg a haladás törvényének menetét.

A magyarországi középiskolák újabb szervezete, történeti megvilágosítással. Irta dr. Klamarik János. (A mű első fele.) Budapest, 1893. 8-ad r. 640 l. Egy minden tekintetben nagybecsű munka, a sok elfoglaltságú ministeri tanácsostól. Tartalma és feldolgozás módja egészen új, bárha 1881-ben megjelent „A magyarországi középiskolák szervezete és eljárása“ cz. művének átdolgozása történeti megvilágítással. A becses mű gazdag tartalma a következő: Történeti bevezetés. Történeti műveink. — Első rész: Törvényhozás. Iskola alapítás és fentartás. Kormányzat és felügyelet. Második rész: Tantervek. Tantervi utasítások. Tannyelv. E munka mindazt, a mire középiskolai tanférfiaknak nélkülözhetetlen szükségök van, tartalmazza s igazi útmutató egy olyan egyén részéről, kinek szívéhez, lelkéhez van forrva az oktatás és nevelésügy.

Az Athenaeum kézi lexikona 35—38. füzet. Szerkeszti: dr. Acsády Ignác. Budapest, 1893. A kezünk alatti négy füzet a *Székelyek—Veszeltség* fogalmak magyarázatjait foglalja magában. E fogalmak itt is, mint az előzőkben, röviden, világosan vannak megírva. Egy pár azonban igen is rövid, nem nyújt elég tájékozást, így pld. a székelyek, székelyírás stb. Különben bátran ismételtjük, hogy a kézi lexikon, hazai művelődési szempontból fontos és közérdekű vállalat. A füzetekhez mellékelte színes és könyomatos ábrák pedig éppen előnyére válnak. Egy füzet ára: 30 kr.

A magyar zene sajtóságai. Irta: id. Ábrányi Kornél. E különös figyelmet érdemlő munka ára: 1 frt 20 kr. Kiadja Rózsavölgyi és Társa Budapesten.

Felhívás előfizetésre. Demeter Dénes papjelölt egy kötet költeményt ad ki, mely Ferencz József püspöknek ajánlva, *hit, hűza és szereltem* ciklusok alatt hasonló tárgyú lyrai költeményeket tartalmazva, jun. folyamán jelenik meg. A 12 ivre terjedő csinos kötet előfizetési ára: egy forint, mely vagy hozzá (Unitár. papnevelde) vagy kiadó: Gombos és Sztupjárhoz május 15-ig beküldendő.

K ü l ö n f é l é k .

Az egyházpolitikai reformkérdések közül az állami anyakönyvek vezetése és az izraelita vallás receptiója a megvalósítás küszöbén áll. A törvényjavaslatok ezek iránt már az országgyűlés elébe vannak terjesztve. Mi sohasem vontuk kétségbe az állam jogát az iránt, hogy az anyakönyveket a maga céljainak megfelelőleg maga vezethesse. Sőt e cél elérésére mindig teljes készséggel rendelkezésére bocsátottuk egyházi anyakönyveinket, a melyekbe épen annyi rovatot vettünk be, a mennyit az állam érdeke megkívánt s ide vonatkozó rendeleteit hazafias érzéssel teljesítettük. Nem is látunk semmi dogmai akadályt azoknak államilag leendő vezetésében. Legfennebb sajnáljuk, hogy a mit eddig egy kézzel el lehetett végezni, most már két kezet kell arra igénybe venni. Mert meggyőződésünk az, hogy az állami anyakönyvek behozatalával sem szüntetheti meg az egyház a maga részéről, legalább a maga céljainak megfelelő anyakönyvek vezetését. De belátjuk, hogy miután egyes felekezetek s elsősorban a róm. kath. egyház lelkiismeretével összeütközőnek jelentette ki anyakönyveit a törvény s vonatkozó rendeletek szerint vezetni, az állami anyakönyvek behozatala kikerülhetlenné vált. Reánk nézve itt csak az lehet a kérdés, hogy a beadott törvényjavaslat most már biztosítja-e azt a célt, a melyért a róm. kath. egyházzal az összeütközés történt? t. i. hogy a szülöttek anyakönyvezése a vallási statust illetőleg is a vonatkozó törvény értelmében eszközöltessék. Mert az állami anyakönyvvezető köteles lesz ugyan a vallást is bejegyezni, de az illető éppen olyan vallást jelenthet be, a minőt neki tetszik. Mert igaz ugyan, hogy a törvényjavaslat 20. §-ában ki van mondva, hogy az anyakönyvvezető köteles a szóbeli vagy írásbeli bejelentés helyességéről, ha abban kételkedni oka van, alkalmas módon meggyőződést szerezni, melyik anyakönyvvezető fog abból valami nagy dolgot csinálni, hogy egy vagy más gyermeket minő vallásúnak jelentettek be? Valóban, nem ok nélkül merültek fel épen ez irányban aggodalmak a Tiszán-inneni ref. egyházkerületnek most folyó közgyűlésén, a minék következtében az egyházkerület el is határozta,